

عنوان مقاله:

تاریخگذاری آیات ۱۹۶-۲۰۳ سوره بقره

محل انتشار:

پژوهشنامه مطالعات تاریخی قرآن و حدیث، دوره 26، شماره 68 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

جواد فرامرزی - استادیار دانشکده علوم قرآنی آمل، دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، آمل، ایران.

سید قاسم حسینی - استادیار دانشکده علوم قرآنی آمل، دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، آمل، ایران.

سید عبدالله اصفهانی - استادیار دانشکده علوم قرآنی آمل، دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، آمل، ایران.

سید معصوم حسینی - استادیار دانشکده علوم قرآنی آمل، دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، آمل، ایران.

خلاصه مقاله:

تاریخگذاری آیات و سور قرآنی از جمله تحقیقات نوپدیدی است که ریشه در روایات و تفاسیر قرآن دارد. در دوره معاصر، نخست غربیان و سپس محققان اسلامی با معیارهای گوناگون به تاریخگذاری قرآن پرداخته‌اند. از جمله آیاتی که همواره در تاریخ نزول آن مناقشات فراوانی درگرفته، فقره ۱۹۶ تا ۲۰۳ سوره بقره است که پیرامون تشریح حج تمتع و اصلاح برخی بدعت‌های جاهلی در مراسم حج و عمره است. مفسران سالهای متفاوتی را برای نزول این فقره در نظر گرفته‌اند که از سالهای ششم تا دهم را در بر میگیرد؛ این در حالیست که در نزول سوره بقره، در هیئت سوره در دو سال نخست هجری جای شکی نیست. اما نتایج این مطالعه - که به صورت توصیفی - تحلیلی و با توجه به منابع تفسیری و تاریخی و با نگاهی که برآمده از شاخصهای جامع است انجام گرفته - حاکی است که میتوان سال نزول این فقره را سال دوم هجری و همگام با نزول سایر فقرات سوره بقره دانست. شاخص اول که مربوط به تناسب آیات و موضوعات این سوره است میرساند که این فقره همچون نتیجه برای فقرات قبل، از جمله ماجرای بنای کعبه توسط حضرت ابراهیم از آیه ۱۲۵ به بعد و برخی مناسک آن از جمله سعی بین صفا و مروه است. شاخص دیگر که جنبه قرآنی-تاریخی داشته، حج مردم مدینه در سالهای اول و دوم هجری است که این فقره در خصوص آنان نازل شده است. همچنین عدم دلالت واژه حصر در آیه ۱۹۶ بر ماجرای عمره حدیبیه، این فقره را با سایر بخشهای سوره بقره پیوند میدهد. اصلاح بدعت‌های جاهلی در حوزه حج و عمره، رویکردی است که با سالهای نخستین مدینه سازگارتر است و این فقره را با سایر بخشهای سوره بقره مرتبط میسازد.

کلمات کلیدی:

تشریح حج تمتع، حج، مدینه، تاریخگذاری آیات

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1186891>

